

Braille: Raksta spēks

Celvedis pieejamu
materiālu izveidei

IEVADS

Saskaņā ar Amerikas Neredzīgo fonda (AFB) datiem (AFB, 2021) Braila raksts ir ļoti svarīgs līdzeklis, lai veicinātu cilvēku ar redzes traucējumiem lasīt un rakstītprasmī un neatkarību. Tomēr, neraugoties uz tā nozīmi, Braila raksta lietotprasmes rādītāji samazinās, un pieaug bažas par drukāto materiālu pieejamību personām ar redzes invaliditāti. Tiek lēsts, ka Eiropā aptuveni 30 miljoni cilvēku dzīvo ar kāda veida redzes traucējumiem, un tikai 10 % neredzīgo bērnu pārvalda Braila rakstu (Eiropas Neredzīgo savienība, 2021).

Braila rakstu izstrādāja Luiss Brails 1820. gados, kad viņš mācījās Parīzes Karaliskajā neredzīgo jauniešu institūtā.

Braila raksts palīdz cilvēkiem ar redzes traucējumiem attīstīt lasīšanas, rakstīšanas un saziņas prasmes, ļaujot viņiem piekļūt informācijai un pilnvērtīgi piedalīties sabiedrības dzīvē. Mūsdienu digitālajā laikmetā dažādi rīki un tehnoloģijas var padarīt informāciju pieejamāku personām ar redzes invaliditāti. Tomēr drukātie materiāli Braila rakstā joprojām ir būtiska ikdienas dzīves sastāvdaļa daudziem indivīdiem, kuri paļaujas uz šo taktilās orientēšanās sistēmu (AFB, 2021). Piemēram, Braila raksts tiek izmantots recepšu medikamentu marķēšanai, apģērbu izmēru marķēšanai un stāvu numuru norādīšanai liftos.

Materiālu izveide Braila rakstā var būt sarežģīta, taču tā ir ļoti svarīga, lai veicinātu pieejamību un iekļaušanu personām ar redzes traucējumiem. Eiropas Neredzīgo savienība (EBU) ir organizācija, kas pārstāv neredzīgo un vājredzīgo cilvēku intereses Eiropā. Tā nodrošina resursus un atbalstu pieejamības un iekļaušanas veicināšanai, tostarp Braila raksta drukāšanas un tulkošanas informāciju. EBU ziņo, ka pēdējo

Braila raksts nav valoda. Tas ir taustes kods, kas ļauj neredzīgiem un vājredzīgiem cilvēkiem lasīt un rakstīt pieskaroties ar dažādām paceltu punktu kombinācijām, kas attēlo alfabētu, vārdus, pieturzīmes un ciparus.

Braila raksts lapā aizņem daudz vairāk vietas nekā redzīga rakstīšanas sistēma.

desmit gadu laikā Eiropā Braila raksta produkcija ir samazinājusies par 45 % (European Blind Union, 2021). Turklāt tikai 15 % Eiropas publisko un privāto organizāciju ir politika, kas veicina pieejamību personām ar invaliditāti (Eiropas Invaliditātes forums, 2021).

Ievērojot šajā rokasgrāmatā aprakstītos soļus, privātpersonas un organizācijas var sagatavot augstas kvalitātes materiālus Braila rakstā, kas ļaus cilvēkiem ar redzes traucējumiem iegūt tādu pašu piekļuvi informācijai kā viņu redzīgajiem vienaudžiem. Tādas organizācijas kā Eiropas Nacionālā Braila raksta asociācija (NBAE) nodrošina resursus un apmācību Braila raksta skolotājiem, pārrakstītājiem un lasītājiem. Tās piedāvā arī sertifikācijas programmas Braila raksta pārrakstītājiem un rediģētājiem. Turklāt Eiropas Speciālo vajadzību un iekļaujošās izglītības aģentūra (EASNIE) piedāvā virkni resursu un mācību iespēju pedagogiem un speciālistiem, tostarp informāciju par pieejamām tehnoloģijām un Braila raksta drukāšanu.

Indivīdiem un organizācijām ir jāatzīst Braila raksta rakstītprasmes vērtība un jāveicina pieejamība un iekļaušana personām ar redzes traucējumiem. Izmantojot pareizos rīkus un resursus, ir iespējams radīt Braila raksta materiālus, kas veicina lasītprasmi un neatkarību personām ar redzes invaliditāti.

Piemēram, vairākām ļoti populārām klasiskajām spēlēm ir pielāgotas Braila raksta versijas Monopols, Scrabble un Uno.

Regulāra Braila raksta lasīšanas un rakstīšanas praktizēšana var palīdzēt uzlabot lasīšanas ātrumu.

References:

- Amerikas Neredzīgo fonds. (2021). Kas ir Braila raksts? Iegūts no <https://www.afb.org/blindness-and-low-vision/braille-literacy/what-is-braille>
- Eiropas Neredzīgo savienība. (2021). Fakti un skaitļi par aklumu un redzes traucējumiem Eiropā. Iegūts no <https://www.euroblind.org/facts-figures>
- Eiropas Invalīdu forums. (2021). Pieejamība Eiropā. Iegūts no <https://www.edf-feph.org/accessibility-europe>
- Nacionālā Braila raksta asociācija Eiropā. (n.d.). Mājas. Iegūts no <https://www.nbaeurope.org/>

1. solis:

Izvēlieties Braila raksta printeri

Šis projekts ir līdzfinansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu un atspoguļo tikai autora viedokli. Komisija nav atbildīga atbalstot šo paziņojumu un nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

Tirgū ir pieejami dažāda veida Braila raksta printeri, sākot no galddatora modeļiem līdz lielākiem rūpnieciskiem printeriem. Populāri zīmoli ir Index Braille, Braillo un Enabling Technologies. Izvēloties printeri, ņemiet vērā tādus faktorus kā izmērs, ātrums un funkcionalitāte. Piemēram, ja jums ir nepieciešams ātri izgatavot lielu materiālu apjomu, iespējams, jūs vēlētos apsvērt ātrdarbīgu Braila raksta printeri, piemēram, Index Braille Everest.

Noderīgas saites:

- Index Braille <https://www.indexbraille.com/products/>
- Braillo: <https://braillo.com/products/>
- Enabling Technologies: <https://www.brailler.com/braille-printers/>

Braila printeru finansēšanas iespējas:

- Eiropas Savienība: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=89&langId=en>
- Eiropas Neredzīgo savienība: <https://www.euroblind.org/>
- Eiropas Invalīdu forums: <https://edf-feph.org/>

2. solis:

Izmantojiet Braila raksta
tulkošanas programmatūru

Šis projekts ir līdzfinansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu un atspoguļo tikai autora viedokli. Komisija nav atbildīga atbalstot šo paziņojumu un nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

Braila raksta tulkošanas programmatūru izmanto, lai tekstu pārvērstu Braila rakstā. Dažas populāras programmas ir Duxbury Braille Translator, BrailleBlaster un Braille2000. Šīs programmas var apstrādāt gan kontrahētu, gan nekontrahētu Braila rakstu, kā arī dažādas valodas un Braila rakstības kodus. Ir svarīgi izvēlēties tādu programmu, kas ir saderīga ar Jūsu Braila raksta printeri un spēj nodrošināt augstas kvalitātes Braila raksta produkciju.

Noderīgas saites:

- Duxbury Braille Translator: <https://www.duxburysystems.com/>
- BrailleBlaster: <https://brailleblaster.org/>
- Braille2000: <https://www.braille2000.com/>

Vai tu zināji?

Tiek lēsts, ka vairāk nekā 285 miljoni cilvēku visā pasaulē ir vājredzīgi.

3. solis:

Izvēlieties augstas kvalitātes
Braila raksta papīru

Šis projekts ir līdzfinansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu un atspoguļo tikai autora viedokli. Komisija nav atbildīga atbalstot šo paziņojumu un nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

Drukājot Braila raksta materiālus, ir svarīgi izvēlēties augstas kvalitātes Braila raksta papīru, kas var izturēt reljefa drukāšanas procesu, neplīstot un nesaplūstot. Daži populāri Braila raksta papīra zīmoli ir Piaf, Everest un Nippon. Braila raksta papīrs parasti ir biezāks un izturīgāks nekā parastais papīrs, un tam var būt nedaudz raupjāka tekstūra, kas palīdz izcelt Braila raksta rakstzīmes.

Noderīgas saites:

- Piaf: <https://www.piaf.fr/en/>
- Everest: <https://www.atlab.com.br/en/home/>
- Nippon: <http://www.nipponpaper-papylia.com/en/>

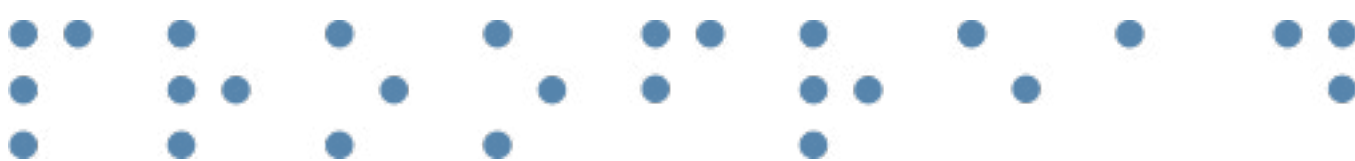
Vai tu zināji?

Viens cilvēks pasaulē kļūst akls ik pēc 5 sekundēm.

4. solis:

Pārbaudiet savu dokumentu

Šis projekts ir līdzfinansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu un atspoguļo tikai autora viedokli. Komisija nav atbildīga atbalstot šo paziņojumu un nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

Pirms Braila raksta dokumenta drukāšanas ir svarīgi to pārbaudīt, lai tas būtu precīzs un skaidrs. Ja jūs pats neprotat lasīt Braila rakstā, apsveriet iespēju lūgt kādu personu ar redzes traucējumiem pārskatīt dokumentu, lai pārlicinātos, ka tas ir pareizi noformēts un tajā nav kļūdu.

Vai tu zināji?

80% traucējumu var novērst vai izārstēt.

5. solis:

Izdrukājiet un marķējiet dokumentu

Šis projekts ir līdzfinansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu un atspoguļo tikai autora viedokli. Komisija nav atbildīga atbalstot šo paziņojumu un nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

Kad jūsu Braila raksta dokuments ir iztulkots, pārbaudīts un gatavs drukāšanai, izmantojiet Braila raksta printeri un augstas kvalitātes Braila rakstu papīru, lai sagatavotu dokumentu. Markējot dokumentu, uz titullapas izmantojiet skaidru, lielu drukāto tekstu, lai norādītu dokumenta nosaukumu un autoru. Iespējams, papildus markējiet arī visas glabāšanas kastes vai mapes, kurās dokuments tiks glabāts.

Vai tu zināji?

90% pasaules cilvēku ar redzes traucējumiem dzīvo jaunattīstības valstīs.

6. solis:

Apsveriet iespēju pievienot
taustāmus grafiskus elementus

Šis projekts ir līdzfinansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu un atspoguļo tikai autora viedokli. Komisija nav atbildīga atbalstot šo paziņojumu un nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

Ja Jūsu dokumentā Braila rakstā ir iekļauta grafika vai attēli, apsveriet iespēju pievienot taktilās versijas, lai padarītu dokumentu pieejamāku. To var izdarīt, izmantojot specializētu programmatūru vai izveidojot atsevišķu reljefu pārklājumu, izmantojot tādas materiālus kā termoformēta plastmasa vai Swell papīrs. Tas var palīdzēt uzlabot Jūsu Braila raksta dokumenta vispārējo pieejamību un lietderību.

Noderīgas saites:

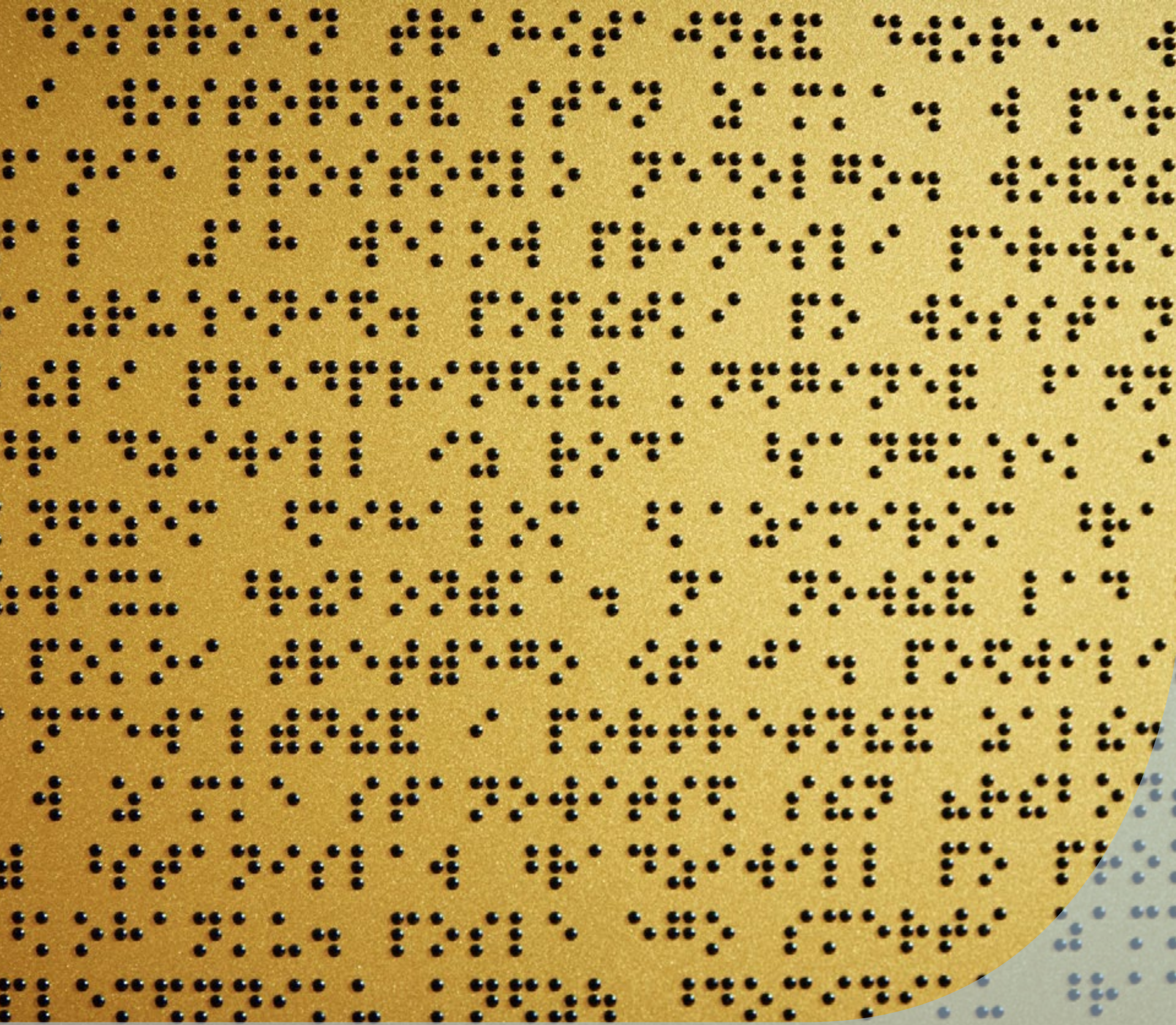
TactileView: <https://tactileview.com/>

Tactile Graphics Inc.: <http://www.tactilegraphics.org/>

Vai tu zināji?

82% neredzīgo ir 50 gadus veci un vecāki.

7. solis:

Apsveriet lasītāja vajadzības

Šis projekts ir līdzfinansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu un atspoguļo tikai autora viedokli. Komisija nav atbildīga atbalstot šo paziņojumu un nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

Veidojot Braila raksta materiālus, ir svarīgi ņemt vērā Braila raksta lasītāja vajadzības. Daži lasītāji var dot priekšroku elektroniskajiem formātiem, nevis drukātajiem eksemplāriem, savukārt citiem var būt īpašas vēlmes attiecībā uz izmantotā Braila raksta veidu. Ņemot vērā šīs vajadzības, Jūs varat nodrošināt, ka Jūsu materiāli Braila rakstā ir pēc iespējas pieejamāki un noderīgāki.

Svarīgi arī atzīmēt, ka var būt pieejamas finansējuma iespējas personām vai organizācijām, kurām nepieciešams iegādāties Braila raksta printeri. Invaliditātes aizstāvības organizācijas, valsts aģentūras un privātie fondi ir iespējamie finansējuma avoti.

Lai iegūtu vairāk informācijas par Braila raksta drukāšanu, varat vērsties tādās organizācijās kā Eiropas Neredzīgo savienība vai Karaliskais Nacionālais Neredzīgo institūts Apvienotajā Karalistē. Šīs organizācijas nodrošina resursus un atbalstu cilvēkiem ar redzes traucējumiem un var sniegt vairāk norādījumu par Braila raksta materiālu izgatavošanu.

Eiropas organizācijas

Pieejamības un iekļaušanas
veicināšanai

Šis projekts ir līdzfinansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu un atspoguļo tikai autora viedokli. Komisija nav atbildīga atbalstot šo paziņojumu un nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

Eiropas Neredzīgo savienība (EBU)

Tīmekļa vietne: <https://www.euroblind.org/>

Apraksts: EBU ir organizācija, kas pārstāv neredzīgo un vājredzīgo cilvēku intereses Eiropā. Tās nodrošina resursus un atbalstu pieejamības un iekļaušanas veicināšanai, tostarp informāciju par Braila raksta drukāšanu un tulkošanu. Tās piedāvā arī interešu aizstāvības pakalpojumus un apmācības iespējas privātpersonām un organizācijām.

E-pasts: info@euroblind.org

Tālrunis: +32 2 280 04 68

Nacionālā Braila raksta asociācija Eiropā (NBAE):

Tīmekļa vietne: <https://www.nbaeurope.org/>

Apraksts: NBAE ir organizācija, kuras mērķis ir veicināt Braila rakstpratību Eiropā. Tā nodrošina resursus un apmācību Braila raksta skolotājiem, pārrakstītājiem un lasītājiem. Viņi piedāvā arī sertifikācijas programmas Braila raksta pārrakstītājiem un korektoriem.

E-pasts: info@nbaeurope.org

Karaliskais Nacionālais neredzīgo institūts (RNIB):

Tīmekļa vietne: <https://www.rnib.org.uk/>

Apraksts: RNIB ir Apvienotajā Karalistē bāzēta organizācija, kas sniedz informāciju un atbalstu cilvēkiem ar redzes traucējumiem.

Tā piedāvā dažādus resursus par Braila drukāšanu un pieejamību, tostarp informāciju par Braila raksta tulkošanas programmatūru, Braila reljefu un Braila papīru.

E-pasts: helpline@rnib.org.uk

Tālrunis: +44 300 123 9999

Eiropas Speciālo vajadzību un iekļaujošās izglītības aģentūra (EASNIE):

Tīmekļa vietne: <https://www.european-agency.org/>

Apraksts: EASNIE ir organizācija, kas darbojas, lai veicinātu iekļaujošu izglītību visā Eiropā. Tā piedāvā dažādus resursus un apmācības iespējas pedagogiem un profesionāļiem, tostarp informāciju par pieejamām tehnoloģijām un Braila drukāšanu.

E-pasts: info@european-agency.org

Tālrunis: +45 32 64 30 00

Eiropas Invalīdu forums (EDF):

Tīmekļa vietne: <https://www.edf-feeph.org/>

Apraksts: EDF ir organizācija, kas aizstāv cilvēku ar invaliditāti tiesības Eiropā. Tā nodrošina resursus un atbalstu pieejamības un iekļaušanas veicināšanai, tostarp informāciju par Braila raksta drukāšanu un tulkošanu. Viņi piedāvā arī apmācības iespējas un interešu aizstāvības pakalpojumus privātpersonām un organizācijām.

E-pasts: info@edf-feeph.org

Tālrunis: +32 2 280 68 68

Ir svarīgi ņemt vērā,
ka šīm organizācijām
var būt atšķirīga
kontakta informācija
vai reģionālās
filiāles, tāpēc labāk ir
pārbaudīt to tīmekļa
vietnes, lai iegūtu
plašāku informāciju.

KA220-ADU-F23A6749

PARTNERS

LES APPRIMEURS